

Ο Ιβάν και τα σκυλιά

«Ο Ιβάν και τα σκυλιά»
της Χάτι Νείλντντ από το
Θέατρο Προσκήνιο.
Μετάφραση: Γιώργος
Καλαμαντιλής.
Σκηνοθεσία: Γιώργος
Οικονόμου. **Σκηνικά-**
Κοστούμια: Κώστας
Βελινόπουλος.
Μουσική: Νίκος
Πορτοκάλογλου.
Φωτισμοί: Γιάννης
Δρακουλαράκος.
Σχεδιασμός ήχου:
Κώστας Χρυσός. **Ιβάν:**
Άρης Σερβετάλης

Νόνα Μολέσκι

nona.moleski
@phileleftheros.com



Την υπόθεση του έργου της Χάτι Νείλντντ το Θέατρο Προσκήνιο την κοινοποιεί ολόκληρη μέσα από τα δελτία Τύπου. Το έργο διαδραματίζεται στην άγρια δεκαετία του '90 στη Μόσχα. Ο τετράχρονος Ιβάν εγκαταλείπει το σπίτι του λόγω της βαναυσότητας του αλκοολικού πατριού του, περιπλανιέται για δύο χρόνια στους δρόμους της πόλης και καταφέρνει να επιβιώσει με συντροφιά μια αγέλη αδέσποτων σκυλιών. Καταλήγει σε ίδρυμα, υιοθετείται. Μετά; Αυτή είναι μια από τις επικρίσεις εκείνων που δεν τους άρεσε η παράσταση. Μετά; Μόνο επιφανειακά, μόνο ως χαρακτηρισμός της περιληπτικής απόδοσης της υπόθεσης. Το μικρό ορφανό μόνο στους δρόμους, Ντίκενς, Μαλό, Ουγκώ, η ιστορία μπορεί να παραπέμπει σε συγκεκριμένο λογοτεχνικό είδος, αλλά ούτε η συγγραφέας ούτε ο σκηνοθέτης Γιώργος Οικονόμου στοχεύουν στην εκμείωση εύκολων συναισθημάτων. Η αφήγηση γίνεται σε πρώτο πρόσωπο, κάτι που αμέσως δημιουργεί μια καινούργια σύμβαση, μια μετάβαση σε πέρα από το συναισθηματικό ρεαλισμό επίπεδο, καθώς το τετράχρονο παιδί δε θα μπορούσε να αποτυπώσει τις εμπειρίες και τα συναισθήματά του σε αφηγηματικό λόγο. Το ζητούμενο της αποστασιοποίησης επιτυγχάνεται στην παράσταση, καθώς ο ρόλος του Ιβάν παίζεται από ενήλικα ηθοποιό, και μάλιστα με μια ανέκφραστη εκφορά λόγου, μια συνειδητή συναισθηματική αχρωμία, μια σχεδόν επιτηδευμένη ουδετερότητα. Όμως η αποστασιοποιημένη μανιέρα του Άρη Σερβετάλη (που παρεμπιπτόντως αποτέλεσε στόχο, αν όχι επικρίσεων, τότε αποριών κάποιων συνθεατών μου) είναι πλήρως δικαιολογημένη, καθώς η συμβατικότητα του πρώτου προσώπου της αφήγησης δε θα μπορούσε να αποδοθεί με υποκριτική κυριολεξία. Ο Ιβάν στη σκηνή αφηγείται την ιστορία του μόνος του, επειδή είναι μόνος του, επειδή δεν υπάρχει κάποιος άλλος να την αφηγηθεί. Στην αποστασιοποιημένη αφήγη-

ση μπαίνει ανάγλυφη η σκληρή εικόνα της Πόλης, της βίας, της εγκατάλειψης, της διάλυσης των ανθρώπινων σχέσεων, των κοινωνικών θεσμών.

Όμως η μορφή του Ιβάν αναμφίβολα δημιουργείται στην παράσταση, ο Σερβετάλης που έχει θητεύσει δίπλα στο μεγάλο Δημήτρη Παπαϊωάννου διαθέτει καθόλα επαρκή εκφραστικά μέσα για να τη φτιάξει. Και επειδή η παράσταση ονομάζεται «Ο Ιβάν και τα σκυλιά», ο Σερβετάλης φέρνει στη σκηνή και την Μπέλκα, και τους άλλους της παρέας. Οι μορφές αυτές πλάθονται με κύριο μέσο την εκφραστικότερη πλαστική του Άρη Σερβετάλη και με το εκφραστικότερό του βλέμμα. Με την κίνηση και το βλέμμα του ηθοποιού μπορεί να αφηγηθεί η ιστορία της απόλυτης μοναξιάς, του κινδύνου, της άγρυπνης επιφυλακτικότητας, της φιλίας, του δοσίματος, της αφοσίωσης. Ο Μόγλης της άγριας πόλης, ο Ιβάν, εγκαταλείπεται από το γένος των ανθρώπων και το εγκαταλείπει για το γένος των σκυλιών. (Πρέπει να σημειώσω, ότι κάποια εκμείωση συναισθημάτων τελικά υπήρξε και απευθυνόταν στους κυνόφιλους θεατές, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγομαι).

Μια και οργάνωσα το σημείωμά μου σε μορφή διαλόγου με τους επικριτές της παράστασης,

ας συζητήσουμε και το κρεβάτι, το μοναδικό αντικείμενο που είχε στη διάθεσή του ο ηθοποιός. Σε κάποιους το παιχνίδι με το κρεβάτι φάνηκε επίμονα μονότονο και ανεξήγητο. Πιστεύω πως ο σκηνοθέτης Γιώργος Οικονόμου βρήκε το σύμβολο της εστίας. Ο πρώτος και ο απόλυτος προσωπικός χώρος του ανθρώπου μετά από τη μήτρα είναι η κούνια, το κρεβάτι. Ο Ιβάν περιφέρει την κινούμενη του εστία, αποσπασμένη από το σπίτι, μακριά από τη μάνα, απίστευτα μοναχικός, απόλυτα εκτεθειμένος. Το κρεβάτι μετατρέπεται σε φωλιά σκυλιών. Το κρεβάτι δίνει τη δυνατότητα εμπλουτισμού της κινησιολογίας.

Η παράσταση αποτελεί ενδιαφέρουσα σπουδή στον τομέα της θεατρικής αφήγησης. Ο Γιώργος Οικονόμου ψάχνει και βρίσκει την ταιριαστή στο κείμενο της Χάτι Νείλντντ αναλογία των εκφραστικών μέσων, του λόγου και της σκηνικής εικόνας. Η χρήση του ακουστικού φόντου από τους ρωσικούς διαλόγους της μητέρας και του πατριού, από τους ήχους της πόλης σημαδεύει το περιβάλλον γύρω από την κυρίως αφηγηματική ροή. Αναρωτιέμαι πώς λειτουργεί αυτό το φόντο για τους ανθρώπους που δε γνωρίζουν τη γλώσσα. Αυτό δεν μπορώ να το φανταστώ επειδή εγώ τη γνωρίζω.